

OPM Koulutuksen ja tutkimuksen kehittämissuunnitelma 2007 - 2012

Ammattikorkeakoulukirjastojen esiin nostamia teemoja

Kirjastotyön kehittäminen osana opetuksen kehittämistä

Kirjasto- ja informaatioalan monipuolisen ja monialaisen ammattitaidon ja osaamisen merkitys korostuu nopeasti muuttuvassa toimintaympäristössä. Nykyiset pedagogiset suuntauksat ammattikorkeakouluissa edellyttävät yhä parempaa ja monipuolisempaa asiantuntemusta kirjastoilta. Opettajan rooli muuttuu tiedon välittäjästä enemmän oppimisen ja opiskelun ohjaajaksi ja mahdollistajaksi. Tämä heijastuu kirjaston toimintaan siten, että myös kirjaston rooli on yhä enemmän ohjata tiedontarvitsijoita. Tämä merkitsee sitä, että kirjastojen henkilökunnalta edellytetään moniosaamista ja korkeaa koulutustasoa.

Kirjastot ovat osa ammattikorkeakoulujen pedagogista prosessia. Kirjastot huolehtivat tällä hetkellä opiskelijoiden tiedonhankinta ja –hallintataitojen opettamisesta. Tätä opetusta tulee integroida enemmän aineopetukseen, luontevaksi osaksi muuta pedagogista prosessia. Integraation onnistuminen edellyttää mm. että kirjastohenkilökunta on myös pedagogisilta taidoiltaan osaavaa ja että opettajilla on hyvät tiedonhankinta- ja hallintataidot.

Opettajakoulutukseen tulisi lisätä tiedonhankinnan ja -hallinnan taitojen opetusta, jotta opettajat pystyvät ottamaan opetuksessaan kokonaisvaltaisesti huomioon näiden taitojen kehittymisen opiskelijalla. Ammattikorkeakoulujen kirjastohenkilökunnan pedagoginen rooli tulee tunnistaa. Kirjastohenkilökuntaa tulee tukea ja kannustaa myös pedagogiseen pätevytyymiseen.

Tutkimus ja tietoaineistot

Kirjastoilla on tärkeä asema luotaessa ja ylläpidettäessä innovaatiotoiminnan edellytyksiä. Kirjasto tukee tutkimusta laadullisesti korkeatasoisilla informaatiopalveluilla ja omalle sektorilleen soveltuvilla tietoaineistoilla.

Jotta tutkimus- ja innovaatiotoiminnalla voidaan luoda uutta tietoa, täytyy pystyä hyödyntämään olemassa olevaa julkaistua tutkimustietoa. Työelämää ja aluekehitystä tukevan soveltavan tutkimus- ja kehitystyön tarvitsemat aineistot ovat pääasiassa

- kotimaiset tutkimusaineistot
- soveltavaa tutkimusta tukevat ulkomaiset aineistot
- työelämään liittyvät viranomaismääräykset ja –ohjeet
- alakohtaiset sopimus-, turvallisuus- ja ympäristöohjeistukset
- standardit ja patentit
- kaikki julkisella rahoituksella tuotettu laadukas tietoaineisto

Aineistojen pitää olla helposti saatavilla, joten niiden tulisi olla käytettävissä yhteiskäyttöisen portaalin eli tällä hetkellä lähinnä Nelli-portaalin kautta.

Tiedon tasapuolinen saavutettavuus voidaan taata parhaiten hankkimalla aineistot kansallisina konsortioina. Keskitetyn rahoituksen kohdentaminen kansallisiin

aineistohankintakonsortioihin tuottaa myös parhaimman tuloksen siihen sijoitettuun resurssiin nähden. On tärkeää varmistaa keskitetty rahoitus myös soveltavaa tutkimusta tukeville tietoaineistoille.

Kansallisten tietoaineistojen (esimerkiksi yhteisluettelo Linda ja Arto) vapaa kansalaiskäyttö edistäisi tasapuolista tiedon saatavuutta ja parantaisi oppimisen edellytyksiä laajasti. Tietopalvelujen ja kirjastoaineistojen saatavuuden helpottamiseksi tarvitaan vähintään yliopisto- ja ammattikorkeakoulukirjastojen yhteisluettelo.

Rakenteellisen kehittämisen hyödyntäminen

Korkeakoulukentän rakenteelliset muutokset pyritään hyödyntämään kirjasto- ja tietopalvelutoiminnan laadullisessa kehittämisessä. Toimipisteiden määrä vähenee ja työn sisällölliset painotukset kirjastoissa muuttuvat. Kirjastoissa tehtävä työ ja tarjottavat palvelut on organisoitava vastaamaan ajanmukaisia tarpeita. Kirjastotyön sisällöllinen muutos näkyy erilaisten rutiinien vähenemisenä ja monipuolisen asiantuntijuuden tarpeen lisääntymisenä, esim. monipuolinen tekninen osaaminen, substanssiosaaminen, viestinnälliset ja pedagogiset taidot korostuvat. Tämä kehitys edellyttää, että kirjastohenkilökunnasta nykyistä suuremmalla osalla on korkeakoulututkinto.

Kirjastot ovat kiinteä osa omaa ammattikorkeakouluaan ja toimivat sen strategisten linjausten mukaisesti. Kirjastot eivät ole itsenäisiä toimijoita, vaan tarvitsevat oppilaitosten tuen ja rahoituksen toiminnalleen suoraan tai hankkeiden kautta. Kirjastot ovat tärkeä osa ammattikorkeakoulujen tulevaisuutta, joten niihin sijoittaminen on yksi ammattikorkeakoulujen menestystekijöistä.

Kirjasto- ja tietopalvelutoiminnan tulee näkyä ammattikorkeakoulujen tulostulostaristoissa ja tulostulostaristoja on tältä osin kehitettävä. Kehityksen kohteena voisi olla kirjastopalautteen kerääminen valtakunnallisessa opiskelijapalautejärjestelmässä OPALA:ssa ja kirjastojen huomioiminen AMKOTA-mittaristossa Suomen tieteellisten kirjastojen yhteistilaston (KIT) lisäksi. Jotta kirjastohenkilökunnan koulutustaso saadaan vastaamaan tulevia tarpeita, korkeakoulututkinnon suorittaneiden kirjastoammattilaisten osuus ammattikorkeakoulukirjastoissa tulisi saada osaksi ammattikorkeakoulujen tulostulostaristoa.

Informaatiopalveluiden infrastruktuuri

Joustavien palveluratkaisujen luominen on asiakaskeskeisen informaatiopalvelun elinehto. Luotettava henkilötunnistus, tietoaineistojen ja erilaisten opiskeluun ja tutkimukseen liittyvien palvelujen etäkäyttö on oltava mahdollista kaikille ammattikorkeakouluopiskelijoille ja -opettajille. Palveluiden ja toimivan infrastruktuurin luomiseksi ja toteuttamiseksi tarvitaan keskitettyä rahoitusta ja organisaatioiden yhteisiä käytäntöjä. Yhteinen teknologia pitää saada kaikkien ulottuville.